

An aerial map of Alphen aan den Rijn, Netherlands, with a green tint. The map shows fields, roads, and the Rhine river. Overlaid on the map are numerous clusters of blue dots of varying sizes, representing data points or findings. The text is overlaid on the right side of the map.

NOTA VAN BEVINDINGEN

OMGEVINGSWET

STAND VAN ZAKEN
IMPLEMENTATIE OMGEVINGSWET
ALPHEN AAN DEN RIJN

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Wat is de aanleiding?	4
1.2 Wat is de opdracht en de vraagstelling?	4
1.3 Wat is onze werkwijze?	4
2. Bevindingen stand van zaken implementatie Omgevingswet	5
2.1 Hoe is het implementatieproces georganiseerd?	5
2.2 Hoever staat het met de implementatie van Omgevingswet?	7
3. Op welke wijze is de gemeenteraad betrokken geweest?	12
4. Welke momenten komen er voor de raad nog aan?	14
4.1 De geplande momenten die er voor de raad aankomen	14
4.2 Werken in de 'geest van de Omgevingswet'	15
5. Bijlages	17

1 | Inleiding

1.1 Wat is de aanleiding?

In 2021 is de Omgevingswet van kracht. Voor de gemeenteraad van Alphen aan den Rijn geldt de invoering van de Omgevingswet als een van de belangrijkste opgaven in deze raadsperiode. De koers die de gemeente hierbij volgt, wordt aan de voorkant bepaald en de gemeenteraad heeft daarbij een leidende rol. De Omgevingswet is geen nieuw onderwerp voor de gemeente. De implementatie van de Omgevingswet is in volle gang en de opgave die nu voorligt is dat de Omgevingswet het leidend kader wordt bij het ontwikkelen en uitvoeren van beleid in de fysieke leefomgeving. Dit betekent dat er bij de implementatie keuzes gemaakt moeten worden die ook relateren aan de positie van de gemeenteraad. De Alphense rekenkamer heeft aan Berenschot gevraagd om de gemeenteraad inzicht te geven in de belangrijkste momenten in de implementatie waar hij sturing aan kan geven.

1.2 Wat is de opdracht en de vraagstelling?

De Alphense rekenkamer heeft aan Berenschot gevraagd een praktisch instrument te ontwikkelen dat gemeenteraadsleden kunnen gebruiken om hun rol te pakken in het implementatietraject van de Omgevingswet in Alphen aan den Rijn. De hoofdvraag luidt:

Op welke wijze kan de gemeenteraad sturen op de implementatie van de Omgevingswet in de gemeente Alphen aan den Rijn? Daarbij gaat het om de vraag of de gemeenteraad in staat is of wordt gesteld om op de goede momenten de juiste besluiten te nemen.

De subvragen luiden:

1. Hoe ver staat het met de implementatie van de Omgevingswet in Alphen aan den Rijn?
2. Welke stappen in het implementatieproces worden de komende periode genomen?
3. Op welke wijze wordt de gemeenteraad betrokken bij deze stappen?
4. In hoeverre en welke lessen zijn er getrokken uit de gehouden pilots binnen Alphen aan den Rijn in de afgelopen periode?

1.3 Wat is onze werkwijze?

Wij hebben er voor gekozen ons onderzoek in te delen in twee fasen. De eerste fase is een verkenning en richt zich primair op de bovenstaande subvragen. De tweede fase is een verdieping en richt zich primair op het beantwoorden van de hoofdvraag. Voor u ligt een beknopte nota van bevindingen.

Dit is het resultaat van de eerste fase en brengt de feitelijke stand van zaken ten aanzien van de implementatie van de Omgevingswet weer. De feitelijke stand van zaken hebben wij voor ambtelijk hoor- en wederhoor voorgelegd aan de ambtelijke organisatie. Voorliggende nota is het resultaat. De nota van bevindingen vormt de basis voor het praktische instrument dat wij ontwikkelen.

In de tweede fase, de verdieping, hebben we met de gemeenteraad geoefend hoe hij kan sturen op de implementatie van de Omgevingswet. We hebben in het bijzonder geoefend met het instrument participatie. De Omgevingswet is geen nieuw onderwerp voor de gemeenteraad. Tijdens de workshop Omgevingswet van de VNG (dinsdag 1 oktober jl.) bleek dat het basiskennisiniveau over de nieuwe rol van de raad onder de Omgevingswet bij de aanwezige raadsleden gemiddeld genomen op orde is.

Tegelijkertijd kwamen er ook een aantal uitdagingen naar voren, zoals: hoe kan de raad kansen grijpen die Omgevingswet biedt en hoe kan de raad zich op doelen en opgaven concentreren en “op hoofdlijnen” sturen? In een werksessie (woensdag 15 januari) van twee uur hebben wij raadsleden, aan de hand van een concrete casus, laten ervaren wat ‘werken in de geest van de Omgevingswet’ betekent. In het praktische instrument vertalen we het resultaat van de workshop en brengen wij onze eigen kennis en expertise over kaderstelling en de implementatie van de Omgevingswet in. Het praktische instrument moet de raad handvatten bieden om op de juiste momenten de juiste kaders te kunnen stellen.

2 | Bevindingen stand van zaken implementatie Omgevingswet

De Omgevingswet treedt op 1 januari 2021 in werking. De wet stroomlijnt en vereenvoudigt bestaande wet- en regelgeving op het gebied van de fysieke leefomgeving. Hiervoor worden nieuwe instrumenten geïntroduceerd, waaronder de omgevingsvisie en het omgevingsplan. De uitvoering van de wet wordt ondersteund door een modern digitaal stelsel. Minstens zo belangrijk is het werken in de ‘geest van de Omgevingswet’: een open en integrale benadering, redenerend vanuit een gebied of opgave waarbij samenwerking tussen overheden, burgers en ondernemers centraal staat.

In ons onderzoek naar de stand van zaken concentreren wij ons op vijf sporen die de gemeente in het implementatieproces hanteert. Deze sporen die staan in het Programmaplan implementatie Omgevingswet (26 juni 2018) zijn de volgende:

1. Kerninstrumenten
2. Digitaal spoor Omgevingswet
3. Cultuur, gedrag en competenties
4. Processen en organisatie
5. Bestuurlijke keten

Per spoor hebben we op hoofdlijnen in kaart gebracht hoever het staat met de implementatie van de Omgevingswet (incl. lessen uit de gehouden pilots) en hoe de gemeenteraad daarbij betrokken is geweest. Daarnaast beschrijven wij kort hoe de gemeente het implementatieproces georganiseerd heeft.

Belangrijke noot vooraf: de nota van bevindingen is een weergave op hoofdlijnen van de stand van zaken. Uitgangspunt is om de relevante informatie voor de raad samen te vatten in deze nota.

2.1 Hoe is het implementatieproces georganiseerd?

Doelen en activiteiten implementatieproces

De gemeente Alphen aan den Rijn is sinds 2016 voortvarend met de implementatie van de Omgevingswet aan de slag gegaan. Het doel van de implementatie heeft de gemeente gevat in een uitvoeringsprogramma 2018-2022. In het uitvoeringsprogramma staan de speerpunten van het college, namelijk:

- We kunnen werken met de nieuwe werkwijzen, instrumenten en termijnen van de Omgevingswet.
- We kunnen werken in de geest van de Omgevingswet (cultuur), we zijn aangesloten op het landelijke Digitale Stelsel Omgevingswet en hebben nieuwe samenwerkingsverbanden met onze externen.
- Raad en college kennen de nieuwe werkwijzen en instrumenten van de Omgevingswet.¹

¹ Programmaplan, p. 9.

Hoe het implementatieproces georganiseerd is (wat gaat de gemeente doen en wanneer) staat in bijlage 1. In het Programmaplan implementatie Omgevingswet (26 juni 2018) worden dit de operationele doelen genoemd. Het programmaplan is een verdere uitwerking van het implementatieproces dat in het uitvoeringsprogramma staat. In het programmaplan, lopend tot 1 januari 2021, staan naast de operationele doelen ook de inhoudelijke strategische doelen die zijn afgeleid van de landelijke doelstellingen van de Omgevingswet¹:

1	Meer bestuurlijke afwegingsruimte	Meer lokale invloed op regels
2	Inzichtelijker omgevingsregels	Beter weten wat kan en mag
3	Snellere en betere besluitvorming	Eerder duidelijkheid voor initiatiefnemers
4	Meer integrale gebiedsgerichte benadering	Dichter bij mensen en in meer in samenhang

Het programmaplan beschrijft ook de rol van de raad in het implementatieproces:

“De raad stelt de kaders vast, en controleert of het college de kaders hanteert en uitvoert zoals bedoeld. De raad moet daarom goed op de hoogte zijn van hetgeen speelt in het kader van de Omgevingswet. De raad moet worden geïnformeerd en zal over producten moeten besluiten. In de vorige raadsperiode was een raadsklankbordgroep aangesteld die de ontwikkelingen op het gebied van Omgevingswet en omgevingsvisie wat gedetailleerder volgde dan de voltallige raad. Voorgesteld wordt om dat ook in deze raadsperiode te doen.”

Om de strategische en operationele doelen te bereiken organiseert de gemeente de implementatie langs vijf sporen (zie inleiding op H2). De activiteiten die de gemeente hiervoor uitvoert staan in bijlage 2. De activiteiten heeft de gemeente uitgewerkt in een ‘Mijlpalenplanning’.

Sturing op het implementatieproces

De implementatie van de Omgevingswet valt onder de verantwoordelijkheid van het college en is ook als portefeuille bij één van de collegeleden ondergebracht. Het college is door de ambtelijke organisatie de afgelopen jaren via collegelunches, overleggen met de portefeuillehouder en bij besluitvormingsmomenten meerdere malen bij het implementatieproces betrokken geweest.

Om de wet succesvol te implementeren heeft de gemeente een opgavemanager en programmamanager aangesteld. Het programmateam, bestaande uit 14 medewerkers, houdt zich bezig met de implementatie van de Omgevingswet. Eerst bewaakte een tijdelijke stuurgroep, bestaande uit 9 medewerkers, de voortgang. In de huidige periode wordt de voortgang besproken met het managementteam. De sturing op het implementatieproces heeft de gemeente georganiseerd, maar de implementatie van de Omgevingswet is tegelijkertijd ook een veranderopgave. Hoewel we in het onderzoek niet expliciet hebben gekeken naar de doorwerking van de implementatie in de gehele ambtelijke organisatie, is het wel een belangrijke opgave waar de ambtelijke organisatie voor staat.²

De raad stelt de kaders vast en controleert of het college de implementatie binnen deze kaders uitvoert. In de vorige raadsperiode heeft de gemeente een raadsklankbordgroep aangesteld (24 november 2016) die de ontwikkelingen op het gebied van de Omgevingswet en omgevingsvisie gedetailleerd volgt. Deze raadsklankbordgroep is ook in de huidige raadsperiode actief, maar wel met veelal andere leden dan de vorige raadsperiode. De raadsklankbordgroep komt circa eens per drie maanden bijeen en in deze fase

² De nota van bevindingen is een weergave op hoofdlijnen van de stand van zaken. Uitgangspunt is om de relevante informatie voor de raad samen te vatten in deze nota. De doorwerking van de implementatie van de Omgevingswet in de ambtelijke organisatie is relevant, maar valt buiten scope van dit onderzoek.

van de implementatie zelfs maandelijks. Bedoeling van de klankbordgroep is om richtinggevend te zijn voor de implementatie van de Omgevingswet en de actieve betrokkenheid van de raad (ook op eigen initiatief) bij het opstellen van de omgevingsvisie.³ In H3 staat hoe deze betrokkenheid er concreet uit heeft gezien de afgelopen jaren.

Financiële middelen voor het implementatieproces⁴

In 2016 heeft de raad een werkbudget van €0,6 miljoen voor de implementatie van de Omgevingswet toegekend. De gemeente schat de brutokosten voor de invoering van de Omgevingswet op €8,5 miljoen. Hiervan is €4,3 miljoen gedekt in de reguliere begroting (netto invoeringskosten bedragen zodoende €4,2 miljoen). De gemeente verwacht voor de invoering een extra bedrag van €3,6 miljoen nodig te hebben, wat de totale kosten op €12,1 miljoen zou brengen.

Op 18 juli 2019 heeft de raad, unaniem, voor het jaar 2019 een voorbereidingskrediet/werkbudget van €1,6 miljoen beschikbaar gesteld. Jaarlijks stelt de gemeente de financiële consequenties van de implementatie naar aanleiding van genomen besluiten en voortschrijdend inzicht bij.

2.2 Hoever staat het met de implementatie van Omgevingswet?

Spoor 1: Kerninstrumenten

Omgevingsvisie

Eén van de meest relevante kerninstrumenten voor de raad is de omgevingsvisie. De omgevingsvisie is een integrale langetermijnvisie van een bestuursorgaan voor de hele fysieke leefomgeving en zijn grondgebied en is een verplicht instrument voor het Rijk, de provincie en de gemeente.⁵ Uiterlijk in 2024 moet Alphen aan den Rijn over een eigen omgevingsvisie beschikken.

Alphen aan den Rijn is in 2017 begonnen met de ontwikkeling van de omgevingsvisie. Op initiatief van de raad kreeg het college in 2016 de opdracht om in 2017 bouwstenen voor de visie op te leveren. Het proces om tot de omgevingsvisie te komen is, tot nu toe, als volgt verlopen.

Inhoud

- De gemeente heeft de bouwstenen voor de omgevingsvisie gereed. Deze staan beschreven in het rapport de 'Staat van Alphen' (6 december 2017). Dit rapport is door het college vastgesteld (26 januari 2018) en op 22 februari 2018 aan de raad aangeboden. Met de 'Staat van Alphen' zijn bouwstenen geleverd, zodat in 2018 kon worden gewerkt aan het opstellen van de omgevingsvisie.
- Het was de bedoeling om de startversie van de Omgevingsvisie in mei 2019 met de raad te bespreken. Het college vond de startversie echter "niet rijp genoeg om met de raad te bespreken". De ambtelijke organisatie is tot op heden bezig met het vervolmaken van de startversie van de omgevingsvisie.

Proces

- Participatie speelde een belangrijke rol in het opstellen van de bouwstenen. De ambtelijke organisatie heeft in 2017 een grootschalig onderzoek uitgevoerd naar wat bewoners, bedrijven en ondernemers in Alphen aan den Rijn waardevol vinden in hun fysieke leefomgeving. De ambtelijke organisatie heeft dit participatietraject "De Week van de Leefomgeving" genoemd. Tijdens het participatietraject is een 'foto' van de kernkwaliteiten van de gemeente gemaakt. De raad is over de voortgang en de uitkomsten geïnformeerd. In juni 2017 gaf de ambtelijke organisatie aan de raadsklankbordgroep een presentatie over het waardenanalysesysteem (het waardesysteemanalyse biedt inzicht in de kernkwaliteiten van Alphen) en op 14 september 2017 organiseerde de gemeente, op initiatief van de raadsklankbordgroep een informatiemarkt over de Omgevingswet. Deze

³ Toelichting instellen klankbordgroep Omgevingswet, uit en voor raadsleden (24 november 2016)

⁴ Raadsbesluit Werkbudget Omgevingswet (251135), beschikbaar stellen (hamerstuk) (18 juli 2019)

⁵ VNG, Omgevingsvisie (<https://vng.nl/onderwerpenindex/omgevingswet/omgevingswet-juridische-kerninstrumenten/omgevingsvisie>).

informatiemarkt was bedoeld om de raad breed te informeren over de stand van zaken ten aanzien van bijvoorbeeld de omgevingsvisie. In november 2018 werd de raadsklankbordgroep door de ambtelijke organisatie geïnformeerd over de uitkomsten van het participatietraject.

- Het initiatief voor de totstandkoming van de omgevingsvisie ligt vooralsnog bij de ambtelijke organisatie. De organisatie is wel bezig de raad meer aan de voorkant in positie te brengen en heeft tijdens de workshop Omgevingswet (1 oktober 2019) aan de gemeenteraad gevraagd om op korte termijn een standpunt in te nemen ten aanzien van “de te hanteren (beleids)uitgangspunten (inhoud) en aanpak participatie (proces)” en om op de langere termijn zijn “rol bij invulling en het maken van keuzes voor het ontwikkelperspectief (inhoud)” te pakken. Hierover moet de raad nog een formeel besluit nemen.

De ambtelijke organisatie hanteert de volgende planning bij het ontwikkelen van de omgevingsvisie:⁶

- De gemeente wil dat het ontwerp op de omgevingsvisie in juli 2020 af is.⁷ Daarna start de gemeente een zienswijzetraject.
- Het is de bedoeling dat de omgevingsvisie 1.0 eind 2020 gereed is, waardoor er in 2021 mee gewerkt kan worden. De omgevingsvisie 1.0 vormt de basis voor het op te stellen omgevingsplan.
- De gemeente wil dat in 2024 het proces om de omgevingsvisie te herijken gereed is. Het is de bedoeling dat dan ook het proces om te monitoren is vastgesteld.

Omgevingsplan

Het omgevingsplan geeft invulling aan de opgaven uit de omgevingsvisie en bevat de regels voor de fysieke leefomgeving op gemeentelijk niveau. Elke gemeente stelt één omgevingsplan op waarin alle gemeentelijke regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving zijn opgenomen.⁸ Vanaf 2021 heeft de gemeente in formele zin een omgevingsplan. Van 2021 tot 2029 is er echter een overgangsfase, waardoor in 2029 pas alle gemeenten een omgevingsplan voor de hele gemeente moeten hebben.

Alphen aan den Rijn experimenteert al met de mogelijkheden van een omgevingsplan en oefent met het loslaten van regels, het eenvoudiger maken van het regelbestand en de standaardisering van procedures. Dit proces is, tot nu toe, als volgt verlopen.

Inhoud

- Voor het gebied Rijnhaven-Oost heeft de gemeente een pilot uitgevoerd, resulterende in het Omgevingsplan gebied Rijnhaven Oost.
- Eind 2017 heeft de gemeente alle regelgeving met betrekking tot het fysieke domein geïnventariseerd en een korte samenvatting per regeling gemaakt. Dit overzicht heeft de gemeente eind 2018 gepubliceerd in het Projectplan Leefomgevingsverordening. Het projectplan is een eerste stap in de richting van het omgevingsplan. Het omgevingsplan is het enige gemeentelijk instrument waarmee regels voor de fysieke leefomgeving mogen worden gesteld; naast het omgevingsplan mogen geen andere documenten meer bestaan/worden opgesteld, waarin ook regels over de leefomgeving staan. Verordeningen, waarvan de APV de belangrijkste is, met regels over de leefomgeving moeten daarom een plek krijgen in het omgevingsplan. Dit brengt met zich mee dat de delen van bijvoorbeeld de APV die over de fysieke leefomgeving gaan, onder de Omgevingswet een plek moeten krijgen in het omgevingsplan. Voor de APV heeft de inventarisatie van de bepalingen geleid tot de bepalingen die in de 7e wijzigingsverordening APV schuin gedrukt (cursief) zijn opgenomen. Deze dienen te worden opgenomen in het latere omgevingsplan.⁹

Proces

- Het initiatief ligt vooralsnog bij de ambtelijke organisatie. De raad is wel over de voortgang van de pilot geïnformeerd geweest en heeft met name ook op die wijze betrokkenheid gehad bij de pilot. De

⁶ Mijlpalenplanning Integrale gebiedsgerichte benadering 2019 en verder.

⁷ Workshop Omgevingswet (1 oktober 2019).

⁸ VNG, Omgevingsplan (<https://vng.nl/onderwerpenindex/omgevingswet/omgevingswet-juridische-kerninstrumenten/omgevingsplan>).

⁹ 7e wijzigingsverordening APV, 29 oktober 2019

momenten waarop de raad over de pilot geïnformeerd is en die bij ons bekend zijn, zijn de informatiemarkt Rijnhaven-Oost (14 januari 2016), een presentatie over de invoering van de Omgevingswet (november 2018) en een workshop Omgevingswet (1 oktober 2019).

De ambtelijke organisatie hanteert de volgende planning bij het opstellen van het omgevingsplan:¹⁰

- De 7e wijzigingsverordening APV wordt eind 2019 door de raad vastgesteld. Op deze wijze wordt de raad er op voorbereid dat de aankomende periode alle artikelen over de fysieke leefomgeving een plek moeten krijgen in het omgevingsplan, en dat discussie over deze regelingen plaats moet gaan vinden: wil de raad deze bepalingen op deze wijze in het omgevingsplan, wil de raad deze bepalingen aanpassen of wil de raad deze bepalingen laten vervallen?
- De gemeente streeft er naar in februari 2020 een plan van aanpak omgevingsplan af te ronden.

Spoor 2: Digitaal spoor Omgevingswet

Een belangrijk middel om de doelstellingen van de Omgevingswet te realiseren is een goede informatievoorziening. Stapsgewijs wordt hiertoe door het Rijk het Digitaal Stelsel voor de Omgevingswet (DSO) ontwikkeld. Voor de gebruiker heeft het DSO straks de vorm van één digitaal loket: het nieuwe Omgevingsloket. Via dit loket moeten initiatiefnemers, overheden en belanghebbenden snel kunnen inzien wat kan en mag in de fysieke leefomgeving. Aansluiting op het DSO is verplicht voor gemeenten en andere overheden.

Alphen aan den Rijn loopt op schema met het implementeren van een nieuw digitaal stelsel. De gemeente neemt zichzelf voor in 2020 een grote slag met betrekking tot de implementatie van het DSO te maken.¹¹ Op 1 januari 2021 moet elke gemeente namelijk zijn aangesloten op het DSO. De plannen van de gemeente zijn er op gericht de minimale implementatieambities voor 1 januari 2021 te halen¹². De minimale implementatieambities zijn:

- Alle gemeenten zijn in staat omgevingsvisies, programma's en omgevingsplannen te maken, wijzigen en via het DSO te publiceren;
- Gemeenten hebben hun regelbeheer op orde (i.v.m. toepasbare regels en vragenbomen);
- Gemeenten (en hun uitvoeringsorganisaties) zijn voorbereid op de gewijzigde vergunningprocedure (van 26 naar 8 weken);
- Gemeenten (en hun uitvoeringsorganisaties) kunnen via het DSO vergunningaanvragen en meldingen ontvangen en behandelen;
- Burgers en bedrijven kunnen voor topactiviteiten checken of er een vergunning nodig is;
- Burgers en bedrijven hebben op een overzichtelijke wijze digitaal toegang tot alle regels tot het tijdelijk omgevingsplan behoren (van het omgevingsplan van rechtswege).

In het voorjaar van 2019 heeft de gemeentelijke organisatie een shortlist van leveranciers beschikbaar opgesteld en daar is in september jl. een keuze in gemaakt.¹³ Op dit moment (2019) werkt de gemeente aan de volgende onderdelen: inzichtelijk maken van de processen, gegevensbeheer (wat/waar) en is het regelbeheer (zowel juridische als toepasbare regels) ingericht.¹⁴

Spoor 3: Cultuur, gedrag en competenties en Spoor 4: Processen en organisatie

De Alphenese sporen 3 en 4 gaan over werkwijze, houding en gedrag. Bij de uitwerking van de werkwijze, houding en gedrag die de Omgevingswet vraagt hanteren we in onze benadering de volgende principes: gebiedsgericht, bestuurlijke afwegingsruimte en een 'ja, mits' houding ten opzichte van initiatieven, participatie en integraal werken.

¹⁰ Mijlpalenplanning 'Integrale gebiedsgerichte benadering'.

¹¹ Mijlpalenplanning 'Inzichtelijkere regels'.

¹² Uitvoeringsagenda 2018-2022; Programmaplan Implementatie Omgevingswet.

¹³ Mijlpalenplanning 'Inzichtelijkere regels'.

¹⁴ Mijlpalenplanning 'Inzichtelijkere regels'.

Alphen aan den Rijn besteedt expliciet aandacht aan de uitwerking van de werkwijze, houding en gedrag die de Omgevingswet vraagt. De gemeente werkt vanuit een sectorale indeling. Dit betekent dat de gemeente op basis van disciplines is georganiseerd. De Omgevingswet vraagt om het organiseren van mensen en middelen rondom een opgave. Vaak ook wel aangeduid met de term 'opgavegericht werken'. Alphen aan den Rijn heeft zich rondom de opgave georganiseerd, maar hanteert nog wel een portefeuilleverdeling waarbij verschillende voor de Omgevingswet relevante disciplines bij verschillende portefeuillehouders is belegd.

Als we ons verder beperken tot de rol van de raad dan besteedt de ambtelijke organisatie vanaf de start van het implementatieproces (2016) aandacht aan de nieuwe rol die de raad onder de Omgevingswet moet gaan innemen¹⁵ De raad is de afgelopen jaren door de ambtelijke organisatie meerdere keren geïnformeerd over en betrokken geweest bij de veranderende werkwijze, houding en gedag (zie H3 voor een uitgebreid overzicht). Het initiatief ten aanzien van de Omgevingswet ligt vooralsnog bij de ambtelijke organisatie. De organisatie is wel bezig de raad meer aan de voorkant in positie te brengen.

De ambtelijke organisatie heeft ook een analyse van bevoegdheden van de gemeenteraad onder de Omgevingswet laten uitvoeren.¹⁶ De gemeente heeft naar aanleiding hiervan de volgende uitgangspunten over de rol van raad en college opgesteld.¹⁷ Deze uitgangspunten zijn opgesteld door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en geven wij hieronder weer.

De gemeenteraad	Het college van B&W
Omgevingsvisie en Omgevingsplan worden door de gemeenteraad vastgesteld	Programma's zijn een collegebevoegdheid
Programmatische aanpak voor een programma is bevoegdheid gemeenteraad (dit betekent dat de raad bijvoorbeeld in de omgevingsvisie het college opdracht kan geven voor een programmatische aanpak van een bepaalde opgave)	Omgevingsvergunning verlenen is een collegebevoegdheid
Na verlening van een afwijkende omgevingsvergunning, is het verplicht om binnen 5 jaar deze afwijking in het omgevingsplan op te nemen en dit is bevoegdheid gemeenteraad;	Maatwerk kan via beschikking en is een collegebevoegdheid
Aanwijzen van een commissie Rijksmonumenten (en welstand) is een bevoegdheid van de gemeenteraad	Delen van Omgevingsplan vaststellen, kan worden gedelegeerd aan college
De gemeenteraad monitort het participatieproces.	Vorbereidingsbesluit (1,5 jr) kan gedelegeerd worden aan college
De gemeenteraad monitort de programma's en omgevingswaarden	Het college stelt beleidsregels naast het Omgevingsplan vast

¹⁵ Presentatie VNG, 'De gemeenteraad buitenspel na invoering Omgevingswet?', 25 maart 2016.

¹⁶ Opgesteld door Janike Haakmeesters advocatuur (30 juni 2017).

¹⁷ Presentatie Invoering Omgevingswet (november 2018).

Spoor 5: Bestuurlijke keten

Samenwerking tussen bevoegde gezagen, initiatiefnemers en belanghebbenden bij de ontwikkeling en bescherming van de fysieke leefomgeving is een wezenlijk onderdeel van de Omgevingswet. Hierbij gaat het onder andere om de samenwerking tussen provincie, gemeenten, Omgevingsdienst, waterschappen, Rijkswaterstaat, Veiligheidsregio en de GGD.

De ambtelijke organisatie heeft een stakeholderanalyse gemaakt waarin de belangrijkste partners van Alphen aan den Rijn staan. De partners zijn verdeeld in:

- Beïnvloeders (stakeholders die formeel of het informeel invloed uitoefenen op het project);
- Beslissers (stakeholders die beslissingen nemen over het project);
- Uitvoerders (stakeholders die een rol spelen bij de uitvoering van het project of kennis kunnen leveren) en;
- Gebruikers (stakeholders die geraakt worden door gevolg van het traject).

Deze partners zijn vervolgens ingedeeld in vier ringen: meebepalen, meewerken, meedenken en meeweten. De raad is opgenomen als 'beslisser' die 'meebepaalt' (zie bijlage 3). De gemeentelijke organisatie beschouwt het onderhouden van contacten met stakeholders en het maken van samenwerkingsafspraken met de (externe) ketenpartners als een continu proces.¹⁸

Alphen aan den Rijn neemt onder meer deel aan de samenwerking Holland-Rijnland. Negen van de dertien gemeenten binnen deze samenwerking: Katwijk, Noordwijk, Oegstgeest, Teylingen, Kaag en Braassem, Leiderdorp, Zoeterwoude, Voorschoten, Wassenaar (geen onderdeel van samenwerking Holland-Rijnland) en Leiden en het Hoogheemraadschap van Rijnland, werken samen aan de Omgevingsvisie Hart van Holland. Alphen aan den Rijn is hier niet bij betrokken, maar beraadt zich erop of ze hier bij wil aanhaken of niet. De reden dat Alphen aan den Rijn niet vanaf het begin betrokken is bij de Omgevingsvisie, is eerder een samenloop van omstandigheden (wel of niet met elkaar optrekken) dan een bewuste uitsluiting. In tegenstelling tot de lokale omgevingsvisie is het opstellen van een regionale omgevingsvisie overigens niet bij wet verplicht gesteld. Regionale stakeholders kiezen er echter soms voor een regionale omgevingsvisie op te stellen, omdat veel opgaven het lokale belang overstijgen.

Hoewel de gemeente niet bij de Omgevingsvisie Hart van Holland betrokken is, stemt de gemeente binnen het regionale samenwerkingsverband Holland-Rijnland op ambtelijk niveau wel met andere partners af over de implementatie van de Omgevingswet. Zo vindt er eens in de vier weken afstemming plaats met de gemeenten Kaag en Braassem en Nieuwkoop. Ook stemt de gemeente ambtelijk met het samenwerkingsverband Midden-Holland af over de implementatie van de Omgevingswet vanwege de verbondenheid met de Omgevingsdienst Midden-Holland.

¹⁸ Programmaplan, p. 15.

3 | Op welke wijze is de gemeenteraad betrokken geweest?

Hieronder geven wij weer op welke wijze de raad tot nu toe betrokken is geweest bij de implementatie van de Omgevingswet. Wij baseren ons daarbij op de documenten die we aangeleverd hebben gekregen.

Jaar/datum	Hoe de raad betrokkenheid is geweest	Spoor
14 januari 2016	De gemeente organiseert een informatiemarkt Rijnhaven-Oost. Door middel van een presentatie worden raads(commis)sieleden geïnformeerd over het in voorbereiding zijnde omgevingsplan Rijnhaven Oost.	Spoor 1: kerninstrumenten
25 maart 2016	De raad krijgt van de VNG een presentatie over de Omgevingswet "De gemeenteraad buitenspel na de invoering Omgevingswet?"	Alle sporen
21 april 2016	De raad besluit unaniem de Startnotitie bestemmingsplan Alphen Stad vast te stellen. Met deze startnotitie wordt inzicht gegeven in de wijze waarop het bestemmingsplan Alphen Stad wordt vormgegeven, mede gelet op de Structuurvisie 'De Stad van Morgen' en de nieuwe Omgevingswet.	Spoor 1: kerninstrumenten
28 september 2016	De gemeente organiseert voor raads(commis)sieleden een informatieavond over de komst van de Omgevingswet. Dit was een informatiemoment over de Omgevingswet in z'n algemeenheid, maar vooral ook over de consequenties, rol, positie, bevoegdheden etc. van deze stelselherziening voor de gemeenteraad. Na afloop van deze bijeenkomst is de wens uitgesproken om een klankbordgroep uit en voor de raad te formeren bestaande uit maximaal 5 raadsleden.	Spoor 1: kerninstrumenten Spoor 3: cultuur, gedrag en competenties Spoor 4: processen en organisatie
24 november 2016	De raad stelt een raadsklankbordgroep Omgevingswet in. Bedoeling van deze klankbordgroep is om richtinggevend te zijn voor de implementatie van de Omgevingswet en de actieve betrokkenheid van de raad (ook op eigen initiatief) bij het opstellen van een "Omgevingsvisie".	Alle sporen
1 juni 2017	De raadsklankbordgroep krijgt een presentatie over het waardeanalysestelsel. Het waardesysteem-analyse biedt inzicht in de kernkwaliteiten van Alphen aan den Rijn.	Spoor 1: kerninstrumenten

Jaar/datum	Hoe de raad betrokkenheid is geweest	Spoor
14 september 2017	De gemeente organiseert een informatiemarkt over de Omgevingswet. Deze informatiemarkt is op initiatief van de raadsklankbordgroep georganiseerd en is bedoeld om de raad breed te informeren over de stand van zaken.	Alle sporen
22 februari 2018	De raad ontvangt tijdens de raadsvergadering de 'Staat van Alphen'. De 'Staat van Alphen' is een foto van de huidige gemeente Alphen aan den Rijn.	Spoor 1: kerninstrumenten
November 2018	De gemeente geeft aan de raadsklankbordgroep een presentatie over de gemeentelijke omgevingsvisie. Aan de raadsklankbordgroep worden vier vragen gesteld: ▪ Wat vindt u van de leidende principes? ▪ Hoe wilt u betrokken worden bij de ontwikkeling van de Omgevingsvisie? ▪ Op welk moment betrekken we de gehele raad? ▪ Participatie door de samenleving. Wilt u daarin een actieve rol hebben? Daarnaast geeft de gemeente aan de raad een presentatie over de omgevingswet en Rijnhaven Oost. Tijdens deze presentatie gaat het ook over de rol van de raad.	Spoor 1: kerninstrumenten
18 juli 2019	De raad besluit een werkbudget voor de Omgevingsvisie beschikbaar te stellen.	Alle sporen
1 oktober 2019	De raad krijgt van de VNG een presentatie over Omgevingswet "De Omgevingswet: Raad, pak je rol!"	Alle sporen

4 | Welke momenten komen er voor de raad nog aan?

Wij constateren dat de gemeente Alphen aan den Rijn met de implementatie van de Omgevingswet op schema ligt. De gemeente doet het vergeleken met andere gemeenten goed en ook de raad is tijdens implementatie meerdere malen betrokken geweest.

Hieronder geven wij weer welke momenten er voor de raad aankomen. In paragraaf 4.1 staan de al geplande momenten opgenomen. Tegelijkertijd vraagt de implementatie van de Omgevingswet ook om een andere manier van werken. Wij adviseren daarom ook om als raad 'aan de voorkant' betrokken te zijn bij de aspecten die wij in paragraaf 4.2 hebben opgenomen. Wat dit precies inhoudt, belichten we hieronder.

4.1 De geplande momenten die er voor de raad aankomen

Hieronder benoemen wij de geplande momenten die er voor de raad aankomen. Deze momenten¹⁹ volgen uit de wet en de mijlpalenplanning Alphen.

Nota bene: het is de bedoeling deze tabel voor het eindproduct verder uit te werken. Het idee is om deze tabel te vatten in een routekaart en een koppeling te maken naar de wijze van kaderstelling die past bij de Alphense raad. Deze wijze van kaderstelling hebben wij tijdens workshop op 15 januari 2020 geïntroduceerd.

Jaar/datum	Momenten die er voor de raad aankomen	Spoor
Eind 2019	De gemeente heeft de 7e wijzigingsverordening APV gereed (mijlpalenplanning Alphen)	Spoor 1: kerninstrumenten
Februari 2020 J	De gemeente heeft een plan van aanpak omgevingsplan gereed (mijlpalenplanning Alphen)	Spoor 1: kerninstrumenten
uli 2020	De gemeente heeft het ontwerp omgevingsvisie gereed (mijlpalenplanning Alphen)	Spoor 1: kerninstrumenten
Eind 2020	De gemeente heeft de omgevingsvisie 1.0 gereed, zodat er in 2021 (e.v.) mee gewerkt kan worden (mijlpalenplanning Alphen)	Spoor 1: kerninstrumenten
1 januari 2021 (wettelijke vereisten)	De gemeente heeft een vastgestelde omgevingsvisie die voldoet aan de eisen van de Omgevingswet. Als een gemeente een omgevingsplan wil wijzigen, dan stelt de gemeente deze wijziging per 1 januari 2021 vast conform de eisen van de Omgevingswet. De gemeente is aangesloten op en kan werken met het DSO (zie minimale implementatie ambities in paragraaf 2.2)	Alle sporen

¹⁹ De momenten uit de mijlpalenplanning zijn de momenten waarop de stukken ambtelijk gereed zijn. Vervolgens worden stukken al dan niet ter bestuurlijke besluitvorming aangeboden.

Jaar/datum	Momenten die er voor de raad aankomen	Spoor
2024	De gemeente herijkt de omgevingsvisie en stelt het proces voor monitoring vast (mijlpalenplanning Alphen)	Spoor 1: kerninstrumenten
1 januari 2029 (wettelijke vereiste)	De gemeente heeft een omgevingsplan voor de hele gemeente	Spoor 1: kerninstrumenten

4.2 Werken in de 'geest van de Omgevingswet'

Wij adviseren de raad om 'aan de voorkant' betrokken te zijn bij de aspecten die wij hieronder hebben opgenomen. Belangrijk is om deze uitvoeringsprincipes te borgen in de omgevingsvisie.

Participatie (spoor 1)

Participatie is één van de belangrijkste, maar in de praktijk ook één van de lastigste, pijlers van de Omgevingswet. De Omgevingswet zegt over participatie: 'het in een vroegtijdig stadium betrekken van belanghebbenden [...] bij het proces van de besluitvorming over een project of activiteit'. De wet biedt veel ruimte voor invulling van een participatieproces. Het is voor de raad (en de organisatie) niet werkbaar om nauw bij alle participatieprocessen betrokken te worden. Een raads kader 'participatie' is daarom noodzakelijk en de raad is hier ook al mee bezig. Het is in ieder geval verstandig dat de raad zich in algemene zin uitspreekt over tenminste de volgende vragen: welke eisen stelt de raad vooraf aan participatie? Hoe wil de raad gedurende een participatieproces betrokken blijven bij de voortgang? Wanneer is de raad tevreden met de uitkomsten van participatie? Welke eisen verbindt de raad aan participatietrajecten van initiatiefnemers? Maar vooral ook, hoe wil de raad belanghebbenden betrekken: gaat het over samen besluiten (vb. de burgerbegroting), samen denken (vb. input leveren voor de omgevingsvisie), samen doen (vb. een speeltuin onderhouden) of samen leren (vb. experimenteren met de genoemde aspecten). Aan de hand van deze kaders kan de ambtelijke organisatie participatieprocessen ontwikkelen en kan de raad deze op hoofdlijnen toetsen.

Digitaal spoor Omgevingswet (spoor 2)

De gemeenteraad moet een vinger aan de pols houden bij de ontwikkeling en aansluiting op het DSO. In tegenstelling tot een bestemmingsplan, dat één keer in de tien jaar moest worden geactualiseerd en door de gemeenteraad vastgesteld, moet het omgevingsplan in het DSO altijd actueel zijn. Het is dan ook aan de raad om er op toe te zien dat het omgevingsplan in het DSO altijd actueel is.

Werkwijze, houding en gedrag (spoor 3 en 4)

De Omgevingswet vraagt een andere manier van werken die vaak wordt aangeduid als opgavegericht werken. Opgavegericht werken vereist dat niet de sectorale indeling van de gemeente leidend is, maar de opgave waaromheen mensen en middelen worden georganiseerd. Hoewel dit in essentie een ambtelijke opgave is, staat de Alphenraad er wel voor aan de lat om opgavegericht werken te stimuleren. Dit betekent concreet:

- Dat de gemeente werkt vanuit brede maatschappelijke opgaven²⁰ (vb. "een energieneutrale stad"). Ten aanzien van die opgaven stelt de gemeente ambities²¹ (vb. "in 2025 zijn alle sociale huurwoningen energieneutraal"). Voor een deel zijn die ambities gegeven vanuit een wettelijk kader en voor een deel komen die tot stand vanuit de raad. In samenspraak met raad en college vertaalt de ambtelijke organisatie deze ambities in concrete doelen²² (vb. "in 2025 zijn alle sociale woningen geïsoleerd") en zo nodig in programma's, waar de gemeente aan werkt.

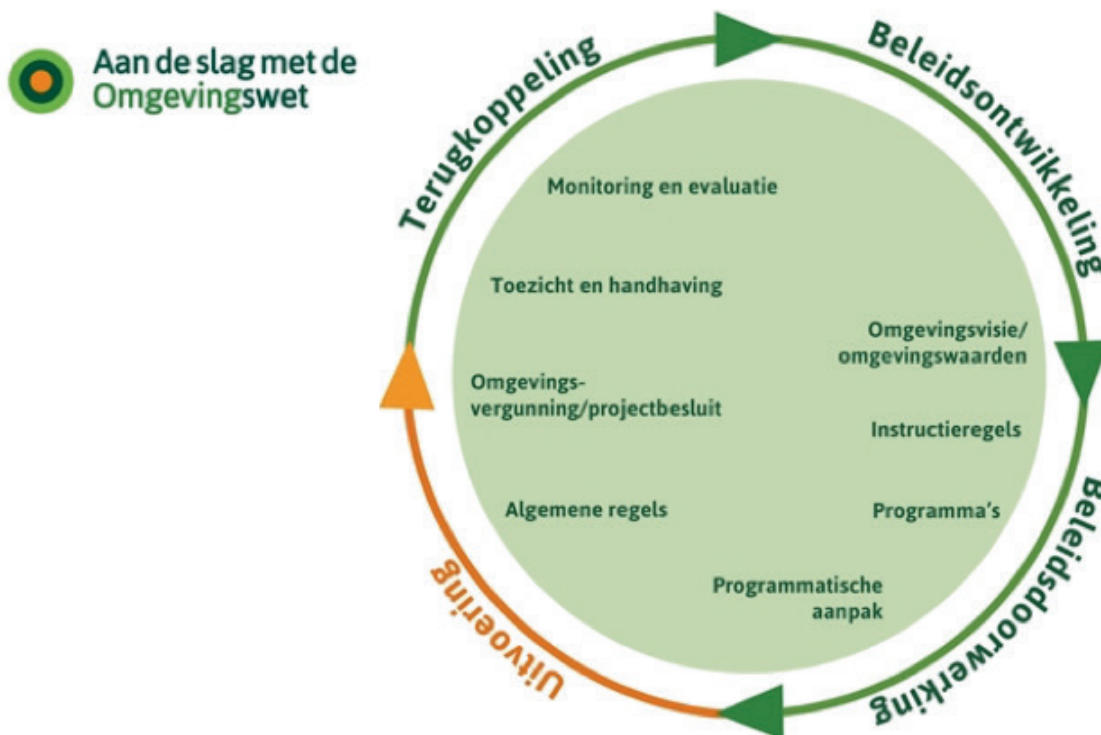
²⁰ Benoemde majeure maatschappelijke problemen/gewenste situatie.

²¹ Het overbruggen van de afstand tussen de huidige situatie en de opgave.

²² De concrete afstand die de gemeente de komende periode wil overbruggen.

- Dat de gemeente, en dus ook de raad, mensen en middelen zodanig inzet dat optimale resultaten²³ (vb. “in 2020 is er een subsidie beschikbaar gesteld voor woningcorporaties”) tot stand komen waarmee gestelde ambities en doelen gerealiseerd worden. Die resultaten komen voor een belangrijk deel samen met stakeholders tot stand (participatie).

Daarnaast volgt de werking van de Omgevingswet de beleidscyclus. Deze geven wij hieronder weer.²⁴

De raad heeft de mogelijkheid de werking van de beleidscyclus op twee manieren te monitoren. De eerste sluit aan op de P&C-cyclus en heeft vooral betrekking hebben op de inzet van middelen en direct geleverde prestaties. De tweede sluit aan op het beleid en/of de opgave en kan een andere frequentie hebben. Dan kan de raad denken aan een evaluatie naar vier jaar die natuurlijk voortbouwt op de gegevens uit de P&C-cyclus. Voor de raad betekent dit dat hij zich in algemene zin uitspreekt over de betrokkenheid die hij bij de monitoring wenst en de eisen waaraan de monitoring moet voldoen.

Tot slot, de ambtelijke organisatie zal nog tal van experimenten en pilots op gaan zetten om blinde vlekken weg te nemen, om de nieuwe werkwijzen te toetsen, et cetera. De aanloop naar de Omgevingswet gaat namelijk gepaard met veel oefenen. Aan de ene kant kan de raad een algemeen kader opstellen om te bepalen welke betrokkenheid hij wenst bij experimenten en pilots die worden uitgevoerd, aan de andere gaat het ook om het geven van vertrouwen en steun aan lerende wethouders en ambtenaren.

Regionale samenwerking (spoor 5)

De Omgevingswet houdt niet op bij de gemeentegrenzen. Om de lokale ambities in de regio goed te kunnen borgen is het daarom verstandig om met regionale partners samen te werken. De praktijk is dat veel raden het gevoel hebben dat de regio hun ‘overkomt’, wat resulteert in een gevoel van onmacht. Wij adviseren de Alphenraad daarom om lokale ambities af te stemmen met andere raden in de regio en door aan het college uit te spreken hoe en wanneer hij op de hoogte wil worden gehouden van de voortgang binnen regionale samenwerkingsverbanden (zoals Holland-Rijnland) waar de Omgevingswet aan de orde is.

²³ De output die tot stand komt en die direct leidt tot een eigenstandige bijdrage aan de realisatie van het doel.

²⁴ Aan de slag met de Omgevingswet, Beleidscyclus (<https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/regelgeving/uitgangspunten-doelen-omgevingswet/beleidscyclus/>).

5 | Bijlages

B.1.1 Operationele doelen implementatie Omgevingswet ²⁵

	2018	2019	2020	2021	2022
Experimenteren met: - nieuwe planvormen uit de Crisis- en Herstelwet en de Omgevingswet (Bestemmingsplan met verbrede reikwijdte, Omgevingsplan) (1). - nieuwe wijzen van overheidsparticipatie, zoals de Week van de Leefomgeving in het kader van de Gemeentelijke Omgevingsvisie (2). - voorstel regelluw gebied (3). - deelname pilot om nieuwe standaarden in omgevingsplan te toetsen (4). - nieuwe vormen van communicatie en participatie zoals digitale toepassingen en apps (5). - monitoren eerdere experimenten zoals Omgevingsplan Rijnhaven en bestemmingsplan Alphen Stad (6).	1,2,3,4,5	1,2,3,4,5	1,2,4		
Informerend, trainen en aanpassen werkwijzen bij bestuur en organisatie door o.a.: - raadsinformatiesessies en collegesessies (1). - maandelijkse lunchlezingen (bewustwording) (2). - trainingen en opleidingen medewerkers (3). - klantreizen en serviceformules uitwerken in nieuwe werkprocessen (4). - Financieel Dialoogmodel nader uitwerken (5).	1,2,3,4,5	1,2,3,4,5	1,3,4		
Samenwerking met partners als: - (externe) ketenpartners veiligheidsregio, waterschappen, ODMH, GGD, (samenwerkingsafspraken) (1). - netwerkpartners (VNG/G40) en andere gemeenten/provincie Zuid-Holland (kennis delen) (2). - LivingLab Omgevingswet met gemeenten (Leiden, Bodegraven-Reeuwijk), marktpartij, provincie Zuid-Holland en Hogeschool Leiden (kennis delen) (3).	1,2,3	1,2,3	1,2,3	3	
Vorbereiden en opstellen kerninstrumenten Omgevingswet: - gemeentelijke Omgevingsvisie (GOVI) (1). - omgevingsverordening (als voorloper van Omgevingsplan) (2). - voorbereiden opstellen Omgevingsplan (3).	1,2,3	1,2,3	3	3	3
Vorbereiden en aansluiten bij Digitaal Stelsel Omgevingswet door onder andere: - digitalisering van hele proces aanvraag vergunning tot toezicht (1). - landelijke pilot standaard toepassingsprofielen (2). - gegevens centraal: uitwerken van proces- en applicatiestructuur GEO-informatie en basisregistraties op orde (3). - raadpleegbaar maken van zaak en GEO informatie voor (buiten) medewerkers (4). - aansluiten bij productencatalogus zaakgericht werken van het DSO(5).	1,2,3,4,5	1,3,4,5	3,4,5		

²⁵ Uitvoeringsprogramma 2018-2022, p. 21.

B.1.2 Activiteiten implementatie Omgevingswet ²⁶

Activiteiten in 2018 e.v.	Contact ²⁶ Periode
1. spoor Cultuur/Gedrag & competenties	
Lunch bijeenkomsten Voor bewustzijn en inspiratie voor hele organisatie op allerlei Omgevingswet gerelateerde onderwerpen.	continu
Leren van experimenten Naast inhoudelijke analyses van experimenten met kerninstrumenten, analyseren we ook wat het anders vergt van de organisatie en de werkprocessen.	continu
Locali app voor participatie inzetten. Interactieve app om burgers, bedrijven en gemeente input te laten geven en samen te laten werken aan verschillende plannen, initiatieven en projecten.	continu
Opleidingen en trainingen. Over de Omgevingswet voor alle medewerkers van de gemeente op een 'train de trainer' manier.	continu
Story telling Leefomgeving Alphen Vervolg geven aan de manier van verhalen ophalen van inwoners uit o.a. de Week van de Leefomgeving m.n. nog niet bereikte doelgroepen.	
2. spoor Bestuurlijke keten	
Inwerken en informeren van de nieuwe raad, voorzetting raadsklankbordgroep	continu
Informeren de portefeuillehouder en het college.	continu
Maken van samenwerkingsafspraken met de (externe) ketenpartners	continu
Onderhouden van contacten met (netwerk)partners zoals VNG, G40, andere gemeenten	continu
3. spoor Kerninstrumenten	
Volgen van het landelijke wetgevingsproces van de Omgevingswet en adviseren over de gemeentelijke kerninstrumenten De invoeringsdatum van de Omgevingswet is 1 januari 2021. De parlementaire behandeling van de Invoeringswet Omgevingswet is verwacht in 2019.	continu
Opstellen Gemeentelijke Omgevingsvisie (GOVI) Naast participatie gebruiken we input van De Staat van Alphen (2017), Wijkplannen (LEV), Gebiedsvisies kleine kernen (Ruimte) en beleids- beheer- en uitvoeringsteams van BOR, IB, PDV, JZI en MO.	Juni 2018- eind 2019

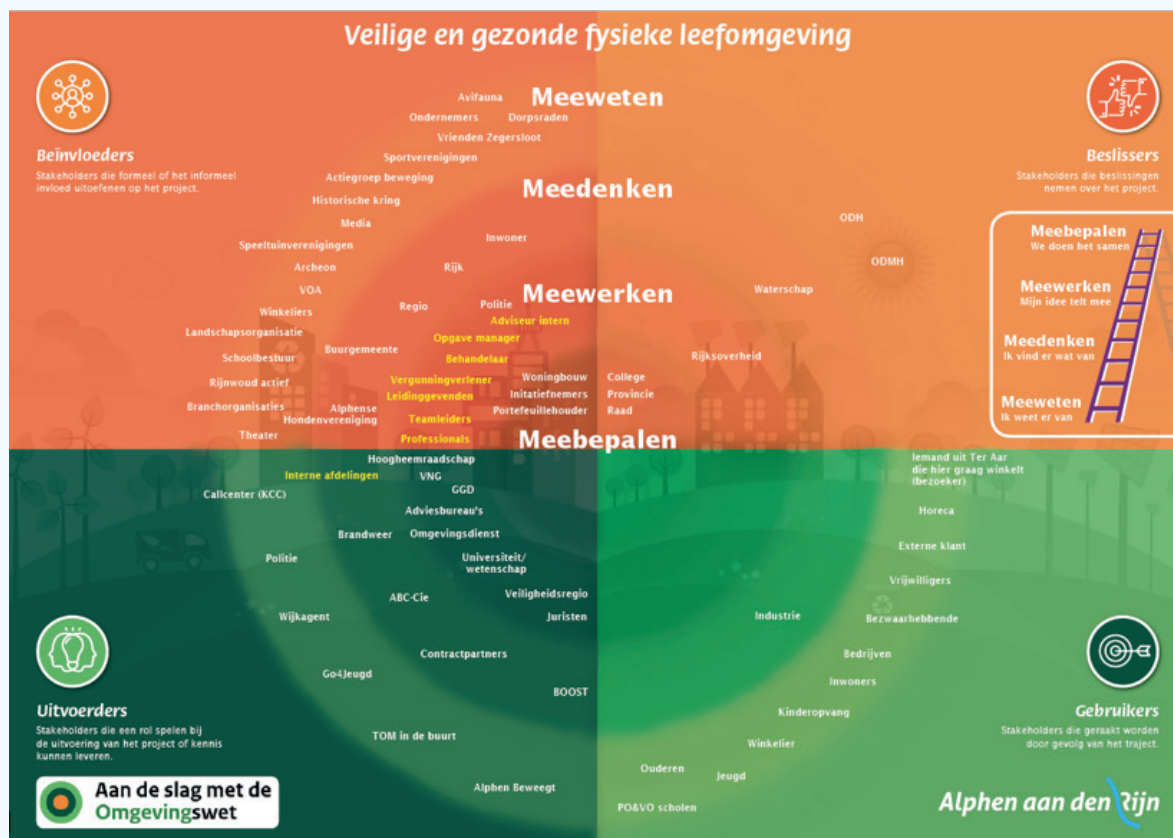
²⁶ Programmaplan, pp. 14-17.

²⁷ Ten behoeve van het anonimiseren eruit gehaald

Activiteiten in 2018 e.v.	Contact Periode
Voorstel regelluw gebied Oefenen met loslaten regels en bestuurlijk afwegingsruimte, monitoren effecten. Levert input voor Omgevingsverordening	
Opstellen Omgevingsverordening Bundeling van ca 50 Alphense verordeningen en regels inclusief bestuurlijke keuze. Levert input voor Omgevingsplan	
Voorbereiden opstellen Omgevingsplan – Transitie van bestemmingsplannen naar Omgevingsplan Analyse van de mogelijkheden voor het bundelen van alle bestemmingsplannen tot 1 gemeentelijk omgevingsplan	
Leren van bestemmingsplan Rijnhaven Monitoren en analyses uit de praktijk van dit bestemmingsplan met verbrede reikwijdte halen voor Omgevingsplan Opstellen van nieuw gebiedsbeleid n.a.v. inzichten	
Leren van bestemmingsplan Alphen Stad Monitoren en analyses uit de praktijk van dit bestemmingsplan met verbrede reikwijdte halen voor Omgevingsplan	
Living lab De gemeenten Alphen aan den Rijn, Bodegraven-Reeuwijk, Leiden, de provincie Zuid-Holland, juridisch adviesbureau Mees en de Hogeschool Leiden zijn een samenwerking aangegaan rondom vraagstukken. Het uitgangspunt is 'learning by doing', kennis ontwikkelen op basis van situaties uit de praktijk. . In februari starten zes afstudeerstudenten van de Hogeschool Leiden hun afstudeeronderzoek in het kader van de Omgevingswet. Begeleiding vindt plaats vanuit de deelnemende partijen en LivingLab –bijeenkomsten zorgen voor afstemming, leren van elkaar, enthousiasmering en stimulering.	Januari 2018–20..
4. Digitale spoor	
Landelijke pilot standaard toepassingsprofielen Deelname door Ruimte	2018
Aansluiten het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). We participeren als gemeente in landelijke werkgroepen en klankbordgroepen	continue
Gegevens Centraal Uitwerken van proces- en applicatiestructuur geo-informatie en onze basisregistraties geo-informatie op orde gebracht (BAG, BGT, BRO en WOZ) om transparant te kunnen maken en voor aansluiting op DSO op termijn.	continu
Raadpleegbaar maken van zaak & geo informatie voor (buiten)medewerkers. Digitaal/realtime beschikbaar maken van zaakdossiers en geo-informatie voor mn buitendienstmedewerkers (LEV maar ook U&S, BOR, IB). Experimenteren met zaakinformatie en relevante objectgerichte gegevens, bij voorkeur binnen één geografische applicatie.	

Activiteiten in 2018 e.v.	Contact Periode
Digitale afhandeling en archivering van vergunningen en toezicht Digitaal maken van het hele proces van oriëntatie/indiening tot toezicht en digitaal archiveren.	2018
Aansluiten productencatalogus Zaakgericht werken DSO maakt in 2018 productencatalogus duidelijk om bij aan te sluiten met onze productencatalogus zaakgericht werken.	2018
Verbinding met diverse I&A trajecten Managementinformatie toegankelijk maken voor sturen op processen, Digitale dienstverlening in Alphen Digitaal, Innovatie lab en data-science	continu
Praktijkproef omgevingsplan Alphen in landelijke pilot van VNG realisatie om standaarden (STOP, TPOD en standaard verbeelding) in omgevingsplan te toetsen	
5. spoor Processen & Organisatie:	
Visie dienstverlening Omgevingswet opgenomen in ambitiedocument Dienstverlening	2017-maart
Klantreizen en serviceformules uitwerken. Customer journey Omgevingswet is in 2017 geanalyseerd. In 2018 gaat we klantreizen en serviceformules nader uitwerken voor de belangrijkste processen: Initiatieven, vergunningen, toezicht, bezwaar Inclusief samenwerking met ketenpartners als provincie, ODMH, hoogheemraadschap etc Oa door masterclass en scrumsessies Customer journeys met Hanneke Kunst	2018
Klantonderzoeken uitvoeren Steekproefsgewijs klantfeedback ophalen op betrokken processen	continu
Verbinding onderhouden met Organisatie van de Toekomst en Lean en Digitalisering	continu
Financieel Dialoogmodel Omgevingswet verder uitwerken Het dialoogmodel van de VNG geeft inzicht in invoeringskosten, exploitatielasten en frictiekosten. Eind 2016 zijn we begonnen om in onze eigen begroting de budgetten die omgevingswet gerelateerd zijn inzichtelijk te maken. Een voorbeeld is het budget bestemmingsplannen, maar er is ook gekeken naar de salarislasten van de afdelingen die sterk 'verbonden' zijn met de omgevingswet. Denk hierbij aan de afdelingen Vergunningverlening en Toezicht en Handhaving. Daarnaast is in 2017 een eerste aanzet gemaakt om het Financieel Dialoogmodel (VNG/Deloitte) in te vullen. Het model is inmiddels geüpdatet en in 2018 gebruiken we deze update om een scherper beeld te krijgen in de kosten voor de gemeente, dan wel de gedeelde inkomsten (bijvoorbeeld bouwleges). In het model is gebruik gemaakt van benchmarking met andere (100.000+) gemeenten.	continue

B.1.3 Stakeholderanalyse fysieke veilige en gezonde leefomgeving

B.1.4 Bronnenlijst

- 7e wijzigingsverordening APV , 29 oktober 2019.
- Aan de slag met de Omgevingswet, Beleidscyclus (<https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/regelgeving/uitgangspunten-doelen-omgevingswet/beleidscyclus/>).
- Analyse van bevoegdheden van de gemeenteraad door Janike Haakmeesters advocatuur (30 juni 2017).
- Besluitformulier Staat van Alphen en bijlagen aanbieden aan de gemeenteraad (26 januari 2018).
- Brief aan de raadsklankbordgroep Omgevingswet (2 juli 2019).
- Mijlpalenplanning Bestuurlijke afwegingsruimte 2019 en verder.
- Mijlpalenplanning Inzichtelijkere regels 2019 en verder.
- Mijlpalenplanning Integrale gebiedsgerichte benadering 2019 en verder.
- Mijlpalenplanning Snellere en betere besluitvorming 2019 en verder.
- Presentatie aan de raadsklankbordgroep over het waardenanalysesysteem (juni 2017).
- Presentatie De Omgevingswet en de Raad (1 september 2016).
- Presentatie Gemeentelijke Omgevingsvisie (november 2018).
- Presentatie Omgevingsplan Rijnhaven Oost (14 januari 2016).
- Presentatie over de invoering van de Omgevingswet (november 2018).
- Presentatie De gemeenteraad buitenspel na invoering Omgevingswet? (25 maart 2016).
- Presentatie Workshop Omgevingswet (1 oktober 2019).
- Programmaplan implementatie Omgevingswet (26 juni 2018).
- Raadsbesluit Werkbudget Omgevingswet (251135), beschikbaar stellen (hamerstuk) (18 juli 2019).
- Raadsbrief Aanbieden 'staat van Alphen' en bijlagen aan de gemeenteraad (12 februari 2018).
- 'Staat van Alphen' (6 december 2017).
- Startnotitie bestemmingsplan Alphen Stad (21 april 2016).
- Toelichting instellen klankbordgroep Omgevingswet, uit en voor raadsleden (24 november 2016).
- Uitvoeringsprogramma 2018-2022.
- Verslag informatiemarkt omgevingswet (14 september 2017).

VNG, Omgevingsplan (<https://vng.nl/onderwerpenindex/omgevingswet/omgevingswet-juridische-kerninstrumenten/omgevingsplan>).

VNG, Omgevingsvisie (<https://vng.nl/onderwerpenindex/omgevingswet/omgevingswet-juridische-kerninstrumenten/omgevingsvisie>).

Workshop Omgevingswet (1 oktober 2019).

B.1.5 Lijst met geïnterviewden

Gerard van As (wethouder Alphen aan den Rijn)

Gerda Hoppener (ambtelijke organisatie Alphen aan den Rijn)

Hanneke Timmerman (griffier Alphen aan den Rijn)

Peter Commissaris (ambtelijke organisatie Alphen aan den Rijn)

Raadsklankbordgroep Omgevingswet Alphen aan den Rijn

Contact met Gemeente Alphen aan den Rijn

Bezoekadres

Stadhuisplein 1 2405 SH Alphen aan den Rijn

Postadres

Postbus 13 2400 AA Alphen aan den Rijn

Telefoon

+31(0) 172 465352

Website

<https://www.alphenaandenrijn.nl/Raad/Commissies/Rekenkamercommissie>

Mail

rekenkamercommissie@alphenaandenrijn.nl